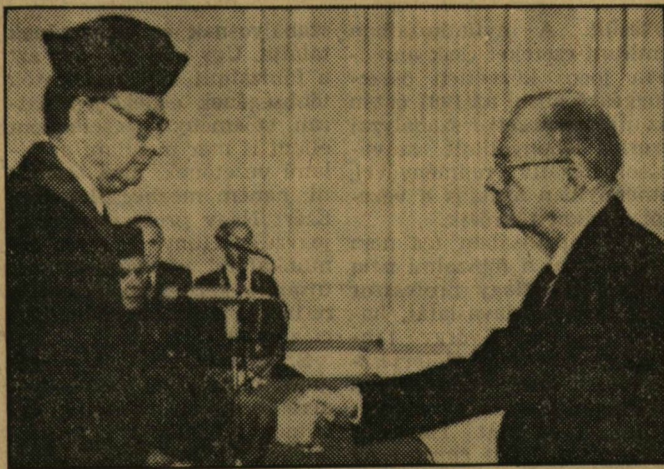

Díszdoktoravatás a Tudományegyetemen

Két új díszdoktora van a József Attila Tudományegyetemnek. A május 26-i ünnepi ülésen Szőkefalvi-Nagy Béla és Sándorfy Kamill professzorokat fogadták „Honoris causa” doktorrá. Dr. Csákány Béla rektor köszöntötte az egybegyűlteket, köztük Székely Sándort, az MSZMP Szeged városi bizottságának első titkárát, Sebe Jánost, a Csongrád Megyei Pártbizottság osztályvezetőjét, Szabó G. Lászlót, a Megyei Tanács elnökhelyettesét és Grassely Gyulát, a SZAB elnökét.

Először fordult elő az egyetem történetében, hogy saját tanárának adományozott tiszteletbeli doktori címet. Ezt a jelölt kivételes tudományos pályája és eredményei indokolták.

Dr. Szőkefalvi-Nagy Béla professzor — amint azt dr. Gécség Ferenc egyetemi tanár, a Természettudományi Kar dékánja elmondta — a ma élő magyar matematikus gárda egyik nemzetközileg legismertebb és legtehtélyesebb képviselője, akinek fél évszázados tevékenysége jelentős mértékben hozzájárult a magyar tudomány, a magyar matematika, a magyar felsőoktatás, az egyetem, a Természettudományi Kar és a Bolyai Intézet célkitűzéseinek, feladatainak megvalósításához. Dr. Szőkefalvi-Nagy Béla professzor fél évszázadon keresztül vett részt a magyar felsőoktatás munkájában, matematikatanárok és matematikus szakemberek ezreinek képzésében. Kiemelkedő szerepe volt a matematika több ága oktatásának bevezetésében illetve kiépítésében (az ábrázoló és projektív geometriáktól a differenciálegyenletekig és a valószínűség-számításig). De legjelentősebb tevékenysége a függvénytan és a funkcionálanalízis tárgyak oktatása. Valós függvénytan tankönyvét, amelyet több nyelvre lefordítottak, világszerte használták és használják még ma is. Tudományos kutató tevékenysége számos matematikai tárgykörre terjed ki. Alapvető eredményekkel gazdagította a Fourier-analízis és az approximáció-elmélet klasszikus matematikai témaköröket. Széles körű nemzetközi érdeklődést kiváltott eredményeket ért el a konvex geometriában is. Legnagyobb jelentőségűek a funkcionálanalízisben végzett kutatásai, amelyeknek alapján e szakterület klasszikus nagy egyenisegeként tartják számon világszerte. Több mint másfél száz dolgozat, valamint három monográfiája világ-

Sándorfy Kamill, amint Csákány Béla rektor díszdoktorrá fogadja (Fotó: Nagy László)

szerte ismert és elismert, számtalanszor idézett dokumentumai tudományos tevékenységének. Kiemelkedő iskolateremtő tevékenysége, amely egy egész nemzetközi iskolát teremtett; számos szegedi, hazai és külföldi matematikus vallhatja magát Szőkefalvi-Nagy Béla professzor tanítványának. Tudományos tevékenységét számos hazai és külföldi ismerés követte, 1945-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1956-ban pedig rendes tagjává választották, 1950-ben és 1953-ban Kossuth-díjban, 1978-ban pedig Állami díjban részesült. A drezdai műszaki egyetem és a turkui egyetem tiszteletbeli doktora; 1971-ben a Szovjet Tudományos Akadémia külső tagjává, 1973-ban az Ír Akadémia, 1976-ban pedig a Finn Akadémia tiszteletbeli tagjává választották. 1980-ban a Szovjet Tudományos Akadémia legmagasabb tudományos kitüntetésével, Lomonoszov-aranyéremmel tüntette ki. Az MTA Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya Matematikai Bizottságának 1953 óta elnöke; éveken át tagja volt a Tudományos Minősítő Bizottságnak, tagja, illetve elnöke volt a Művelődésügyi Minisztérium Matematikai Szakbizottságának. 1979—1985 között a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének tagja, 1970-től 1985-ig a Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke. Tagja volt az Állami- és Kossuth-díjak odaítélő kormánybizottságának.

Az életrajz ismertetése után az egyetem rektora valamint a karok dékánjai kézfogással fogadták Szőkefalvi professzort.

A másik jelölt pályáját szintén dr. Gécség Ferenc ismertette. Sándorfy Kamill 1920. de-

cember 9-én született Budapesten. Kémia—fizika szakos tanári oklevelet a Szegedi Tudományegyetemen szerzett 1943-ban; ezt követően az Egyetemi Kémiai Intézetben Kiss Árpád professzor mellett dolgozott, és 1946-ban itt doktorált. Ugyanebben az évben a Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai-Kémiai Intézetéhez került kutatóként, majd 1947-től 1951-ig ösztöndíjas-ként dolgozott a Párizsi Nemzeti Tudományos Kutatóközpontban. Itt szerezte meg fizikai doktorátusát 1949-ben, 1951-től a Kanadai Nemzeti Kutatási Tanács „postdoctorate fellow”-ja Ottawában, 1954-től a Montreáli Egyetem kutatója, 1956-ig „assistant professor”, 1956—59 között társprofesszor, 1959 óta professzor.

Sándorfy professzor világszerte ismert és elismert tudós, kiváló spektroszkópos és kvantumkémikus. 11 könyve és közel 200 publikációja jelent meg; öt élvonalbeli nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja. Számos kanadai és nemzetközi díj és kitüntetés birtokosa; a Kanadai Tudományos Akadémia a Kvantum Molekuláris Tudomány Nemzetközi Akadémiájának és a Művészetek, Tudományok és Irodalom Európai Akadémiájának tagja. Hosszú idő óta rendszeres kapcsolata van Egyetemünk Általános és Fizikai-Kémiai, valamint Elméleti Fizikai Tanszékén dolgozó elméleti szakemberekkel; széles körű szakmai tájékozottsága és segítőkészsége jelentősen hozzájárul a hasonló témák kidolgozásának eredményességéhez.

Az avatás után a díszdoktorok rövid beszédet mondtak, végül az énekkar köszöntötte őket. Az ünnepség a Szózat hangjaival fejeződött be.

M. T.

Szilasi László:

Növendék csatáló kezdetleges visszaemlékezései és tanácsa (TRACTATUS)

Az AETAS AUREA ELLENZERE (aranykor-képzetek, aporpéterezés és mohikanizmus a XX. század utolsó negyedének egyetemista körében Szegeden, különös tekintettel a megszólíthatóság erényének értékviszírójára) című szakirányú, elmélyülten elemző dolgozat természetesen megíratlan. E kijelentéssel a beharangozott hatalmas, unalmas cím be is teljesítette feladatát: elmondta, miről nem érdemes beszélnünk.

Felesleges lenne ugyanis adatokat gyűjteni ebben a témakörben. A Gyukity-Takács ütésváltás a Szegedi Egyetem hasábjain példásan definiálta ugyanis explicit formában a mohikanizmus, implicit formában a helyi aranykor-képzetek fogalmait,

társuk Esterházy Péter pedig az aporpéterezésről szót érdemben a Jelenkorban. E definíciók értelmében gondolatom világos, az adatgyűjtés azért lenne felesleges, mert szegedi gondolkodásunk, ill. legtöbbünk gondolkodása a máskor, másutt jobb, könnyebb (volt, lesz) elvek körében mozog, avagy fetreng.

Másrészt, ha esetleg meg is valósult volna egy ilyen irányú gyűjtés, tényeink akkor is méltatlanok lennének bármiféle koncepció kidolgozására: ezen jelenségek ilyen nevekkkel (egyébként szerintem másféleképp: ugyanúgy) való illetése nem volna más, mint hízelgés, tisztelgő önértelmezés.

Emellett, remélem világos az is, hogy a téma másra nem, csupán önostorozásra

lenne alkalmas, illetve egy jeremiási hangvételű ostromlásra-lebunkózásra, amely szituáció pedig népet és prófétát követel meg. Ezen jellemzőkkel pedig nem rendelkezünk. Ami természetesen annak jele csupán, hogy korántsem érzem magam Jeremiásnak. (Mohikanizmus-apropó: régen ez nem így volt.)

Egyszóval nem érzem úgy magam, mint Jeremiás. Úgy érzem magam, mint Hadik András.

Az öregedő katona ugyanis állítólag azt mondta, hogy ő a fiatalosba öregedett bele: addig-addig volt ő a legfiatalabb káplár, hadnagy, kapitány, tábornok — míg egy napon azon kapta magát, hogy 70 éves. (Az most legyen mellékes, hogy én

(Folytatás a 5. oldalon)

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXVI. évfolyam 9. szám

1988. június 8.

Ára: 2,30 Ft

Második Országos Pártértekezlet

Az idei év (bizonyos nyugati lapok szerint a világháború utáni időszak) legjelentősebb magyar politikai eseménye zajlott le május 22. és 24. között. Budapesten az Építők Rózsa Ferenc úti székházában a hétvégén ülésezett a Magyar Szocialista Munkáspárt Országos Értekezlete. 1957. óta első ízben hívott össze a párt vezetése ilyen tanácskozást. A pártértekezlet két napirendi ponttal foglalkozott: a politikai intézményrendszer továbbfejlesztésének elveivel, a szükséges reformok jellegének meghatározásával, valamint a változások személyi feltételeinek megteremtésével.

A küldöttek 108 tagú Központi és 29 tagú Központi Ellenőrző Bizottságot választottak. A KB-ban az újonnan megválasztott tagok aránya 34%. Látványosan nőtt a fizikai dolgozók és a vezető értelmiségiek aránya. „Az új testületbe nem került be a régi 33 tagja, túlnyomórészt idős funkcionárius, gazdasági, intézményi vezető.” — írta a Magyar Nemzet. A KB megválasztotta a párt elnökévé Kádár Jánost, főtítkárává pedig — miniszterelnöki posztjának meghagyásával — Grósz Károlyt. Tévényilatkozatában az új főtítkárral elmondta, hogy két

funkcióját nem látja összeegyeztethetetlennek, akadt már példa Magyarországon arra, hogy ugyanaz a személy volt a párt főtítkára és a Minisztertanács elnöke. (1951—53 között Rákosi Mátyás, 1956—57 valamint 1961—65 között pedig Kádár János, M. T.) Azt is említtük, hogy amint befejezi megkezdett átalakítási programját a megteremtődnek a személyi feltételek, kormányelnöki tisztét átadja.

Az újonnan megválasztott Politikai Bizottságnak (a régi 13-mal szemben) 11 tagja van, korábbi tagjai közül ötén (Gáspár Sándor, Havasi Ferenc, Lázár György, Németh Károly és Óvári Miklós) a Központi Bizottságba sem kerültek be, hárman pedig (Kádár János, Aczél György és Maróthy László) tagjai maradtak a KB-nak, de a PB-be nem választották meg őket. Hat új tagja van a PB-nek: Iványi Pál, Budapest tanácselnöke, Lukács Miklós és Németh Miklós a KB titkárai, Nyers Rezső, a Közgazdaságtudományi Intézet tudományos tanácsadója, Pozsgay Imre, a HNF főtítkára és Tatai Ilona, a Taurus Gumipari Vállalat vezérigazgatója. Helyesebben Nyers nem új tag, hiszen 1966—75 között tagja volt már a testületnek. Megtar-

totta tagságát Berecz János, Csehák Judit, Hámosi Csaba, Grósz Károly és Szabó István. A PB legfiatalabb tagjai (Hámosi Csaba és Németh Miklós) 40 évesek, legidősebb tagja (Nyers Rezső) 65 éves. Egyvel csökkent a KB titkárainak száma. Mindkét testület jelentősen, mintegy 10 évvel megfiatalodott. A leköszónó PB átlagéletkora 62,6 év volt, az újé 52,7 év, a korábbi titkárságé 63,7 év, az újé 52,7 év. A sajtó mindenütt kommentálta a vezetőváltásokat. A reformirányzat győzelméről beszél minden lap és hírügynökség. Kiemelik, hogy viszszerült a legfelső politikai vezetésbe két olyan elkötelezett reformer, mint Nyers Rezső (az egyetlen elméleti közgazdász a PB-ben) és Pozsgay Imre („a nagyobb demokrácia szókimondó elkötelezettje”). Grósz Károly mellett ketjükkkel foglalkozott legtöbbet a nemzetközi sajtó. Az új főtítkárt — a brit konzervatív Daily Telegraph „vasfűfűnek” keresztelte — bátor újítónak tartják, akinek munkáját a nyíltság jellemzi. A küldöttek közül néhányan tetszési indexet csináltak. Eszerint Pozsgay beszéde aratta a legnagyobb sikert, alig maradt el tőle Grósz Károly, a legkisebb tapost pedig Gáspár Sándor kapta.

„A KB-ban a megye tartósan alulreprezentált”

Beszélgetés Szilárd Jánossal

Részt vett a tanácskozáson a megye képviselőjében Szilárd János, a SZOTE rektora. Az alábbiakban személyes benyomásairól, a zárt ülésen történekről, s néhány „kulisszatitokról” kérdeztük.

— Rector úr mit várt Ön ettől a tanácskozástól és mennyi teljesült reményeiből?

— A pártértekezlettel mindenki legfőképpen azt várta, hogy eloszlatja a bizonytalanságot, behozza azt a fáziskésést, amelyben az utóbbi hónapokban voltunk. A kétséget úgy értem, hogy az események, a közhangulat, a problémák jelentősen előbbre voltak, mint ezek formális szabályozottsága. Az emberek változásokat akartak, s a tét az volt, hogy tud-e a párt határozott politikát kidolgozni, mennyire lesznek egyértelműek a szervezeti és a személyi változások. A vita során sok kérdésben kialakult egy határozott, jelentős többség által támogatott vélemény. Például az egy pártrendszer, a hatalom, a demokratizálás vagy a reformok végigvitelének kérdésében. Ennek alapján a pártnak megvan a lehetősége, hogy élére álljon a cselekvésnek. Ilyen értelemben a

pártértekezlet betöltötte feladatát.

— A dokumentumokat elolvashattuk, a felszólalások jó részét ismerjük, a személyi döntések is nyilvánosságra kerültek. Hogyan, milyen légkörben születtek ezek az eredmények?

— Az értekezletet jó értelmű feszültség jellemezte. Mindenki tisztában volt azal, hogy jelentős a tét, s az is világos volt a kezdetkor, hogy nem minden kérdés lefutott. Sem a személyi döntések, sem az, hogy milyen állásfoglalás születik. A pártértekezleten elhangzottak és az egész légkör éreztetően befolyásolta a döntéseket. Az előzetesen megvitatott, átdolgozott tervezetet a küldöttek rendelkezésére bocsátották, és megkérdezték, hányan akarunk hozzászólni. Ismert a szám, hogy mintegy 240-en, Csongrád megyéből kb. 15-en jelentkezték. Nyilvánvaló, hogy ennyi embert szóhoz engedni partalisan, sok esetben önmagát ismétlő „vitát” eredményezett volna. (Ezzel nem mondom azt, hogy nem voltak olyan hozzászólások, amelyek kár, hogy nem hangzottak el.) Ezért kérték, hogy mindenki adja be írásban a

hozzászólását. Pozitív, újszerű mozzanata volt a pártértekezletnek, hogy vasárnap délelőtt az állásfoglalás nem úgy jött létre, hogy a javaslatok hasznosításával valamelyik testületet bízták meg, hanem a szerkesztőbizottság a tervezetbe sok mindent belefoglalmazott. Ezt megkaptuk, s mintegy háromnegyed óras tanulmányozási lehetőség után kellett véleményünk mondani róla. Ezután megkérdezték, van-e valakinek kérdése, kiegészítése. Kb. 12-en jelentkeztünk, s ekkor mindenki szót kapott. Ezek után megint nem az történt, hogy „köszönjük szépen, majd bedolgozzuk!”. Megkérdezték, hogy a szerkesztőbizottság kér-e szünetet, ők kértek, s kaptak kb. 25 percet, utána pedig Berecz János a bizottság elnöke tételeken válaszolt a felvetésekre. Megkérdezték, hogy a hozzászólók elfogadják-e a választ. Így értem, hogy az állásfoglalás kollektív munka volt.

— Ki vezette a napirendi pont tárgyalását?

— Hámosi Csaba elnökölt. Úgy tudom professzor úr is tett néhány javaslatot.

— Négy konkrét javasla-

(Folytatás a 3. oldalon.)